

ERSK-LARS TRÖSKLOGE PÅ TORKELSBO FÄBODVALL

Antikvarisk medverkan vid renovering av grund, timmerstomme,
trädelar och spåntak på hus 13

Ersk-Lars
Torkelsbo fäbodvall
Ljusdals-Ede 1:1
Ljusdals socken
Ljusdals kommun
Gävleborgs län
2024

Daniel Olsson

Slutrapport
Avser byggnadsvårdsbidrag och tillstånd enligt KML
Länsstyrelsens dnr: 9268-2023 och 1228-2024
Beställare: Erik Gunnarsson

Ersk-Lars tröskloge på Torkelsbo fäbodvall

Antikvarisk medverkan vid renovering av grund, timmerstomme, trädelar och
spåntak på hus 13

Ersk-Lars
Torkelsbo fäbodvall
Ljusdals-Ede 1:1
Ljusdals socken
Ljusdals kommun
Gävleborgs län
2024

Rapport 2025:13
Daniel Olsson

Länsmuseet Gävleborgs rapportserie

Rapportserien innefattar rapporter inom länsmuseets verksamhetsområden arkeologi, bebyggelsehistoria, byggnadsvård, kulturmiljövård, etnologi, konst- och kulturhistoria.

Du kan själv ladda hem rapporter i PDF-format från länsmuseets hemsida www.lansmuseetgavleborg.se

Rapporter, böcker och mycket annat kan du köpa/beställa i länsmuseets butik butik@xlm.se

Utgivning och distribution:

Länsmuseet Gävleborg

Södra Strandgatan 20, 802 50 Gävle

www.lansmuseetgavleborg.se

© Länsmuseet Gävleborg 2025

Omslagsbild: Markus Ståhl, Forsa Trähantverk AB, står intill Ersk-Lars tröskloge under renoveringen. Foto från väster: Daniel Olsson 2024-09-20.

Länsmuseet Gävleborg medger spridning av dokumentationsmaterialet med Creative Commons licensen CC-BY, undantag kartmaterialet: © Lantmäteriet, dnr I2018/00110.

ISSN 0281-3181

Print: Trycktrean

Innehållsförteckning

Tekniska och administrativa uppgifter	4
Sammanfattning.....	4
Antikvarisk slutbedömning.....	5
Karta.....	6
Lagskydd och kulturhistorisk status.....	7
Historik	7
Ersk-Lars, mittenvallen.....	9
Trösklogen	9
Orsaker till åtgärder.....	10
Mark och grund.....	11
Timmer och trädelar.....	11
Takkonstruktionen	12
Ärendets fortsättning.....	12
Utförda åtgärder	13
Mark och grund.....	13
Timmer och trädelar.....	14
Takkonstruktionen	17
Avvikelser från beslut	18
Återstående väsentliga skador.....	19
Antikvariska ställningstaganden	19
Övriga antikvariska iakttagelser.....	20
Källor.....	21
Tryckta källor.....	21
Otryckta källor	21
Arkiv	21
Muntliga källor.....	21

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	1228-2024, tillstånd 9268-2023, bidragsbeslut
Beslutsdatum:	2024-04-10 (båda)
Länsmuseets diarienummer:	2023-279/311
Projekttid:	Juni–november 2024
Besiktningar:	2024-06-28, antikvarisk medverkan 1 2024-09-20, antikvarisk medverkan 2 2024-10-25, antikvarisk medverkan 3 2024-11-15, slutbesiktning
Antikvarisk medverkan:	Länsmuseet Gävleborg, byggnads- antikvarie Daniel Olsson
Huvudentreprenör:	Forsa Trähantverk AB, Forsa
Kontaktperson:	Markus Ståhl
Underentreprenör	Johan Larsas Snickeri och Byggnadsvård, Färila
Kontaktperson:	Jon-Erik Botås
Fastighetsägare:	Erik Gunnarsson, Ljusdal
Materialleverantörer: Timmer och trä	Erik Gunnarsson, Ljusdal Johan-Larsas Snickeri och Byggnadsvård, Färila
Spån	Per Olsson, Edsbyn

Dokumentationsmaterialet förvaras i länsmuseets arkiv.

Sammanfattning

Under perioden juni till november 2024 har trösklogen vid Ersk-Lars (mitten-vallen) på Torkelsbo fäbodvall, Ljusdals socken, genomgått en omfattande renovering. Hela vallen är skyddad som byggnadsminne och arbetet genomfördes med byggnadsvårdsbidrag. Arbetet har utförts med Forsa Trähantverk AB, Forsa, som huvudentreprenör under ledning av Markus Ståhl samt Johan Larsas Snickeri och Byggnadsvård, Färila, som underentreprenör. Länsmuseet har deltagit i arbetet som antikvarisk medverkande genom byggnadsantikvarie Daniel Olsson som utfört fyra besiktningar på plats i samband med denna renovering.

Innan renoveringen låg delar av trösklogens syllvarv mot marken och timmerstommen hade omfattande rötskador på dessa sidor. Dessutom var timmerstommen instabil och vissa väggpartier hade kalvat ut. Portens båda dörrblad och en lucka var delvis skadade. Yttertaket av takspån var i mycket dåligt skick med stora hål och fuktskadade partier. Detta hade lett till stora skador i underliggande taktro och sparrar. Trägolvet var rötskadat, men omfattningen framgick inte helt innan arbetet inleddes, då delar av golvet var täckt med skivor.

Byggnaden har städats ur och trägolvet har frilagts. Grundstenarna har justerats och efter behov kompletterats med ytterligare hörnstenar. Fastighetsägaren har uppfört en kort ramp med sidor av sten intill porten. De rötskadade stockarna har bytts mot friskt virke av god kvalitet. I byggnaden har 12 vertikala följare satts in. Portens båda dörrblad har renoverats med byte av vissa virkesdelar. Det skadade spåntaket revs av och taktron och sparrarna plockades ned. En ny takkonstruktion har därefter byggts upp med återanvändande av hela sparrar och taktrobräder. Sedan har ett nytt tak av handspäntade furuspån lagts i tre lager. Taket har kompletterats med vindskivor, vattbrädor ochnockbrädor. Trägolvet

har lagats provisoriskt. Arbetet godkändes vid slutbesiktningen som hölls 2024-11-15.

Figur 1. Delar av Torkelsbo fäbodvall från sydväst med den nu aktuella trösklogen (bus 13) med nylagt spåntak. Foto: Daniel Olsson, 2024-11-15.

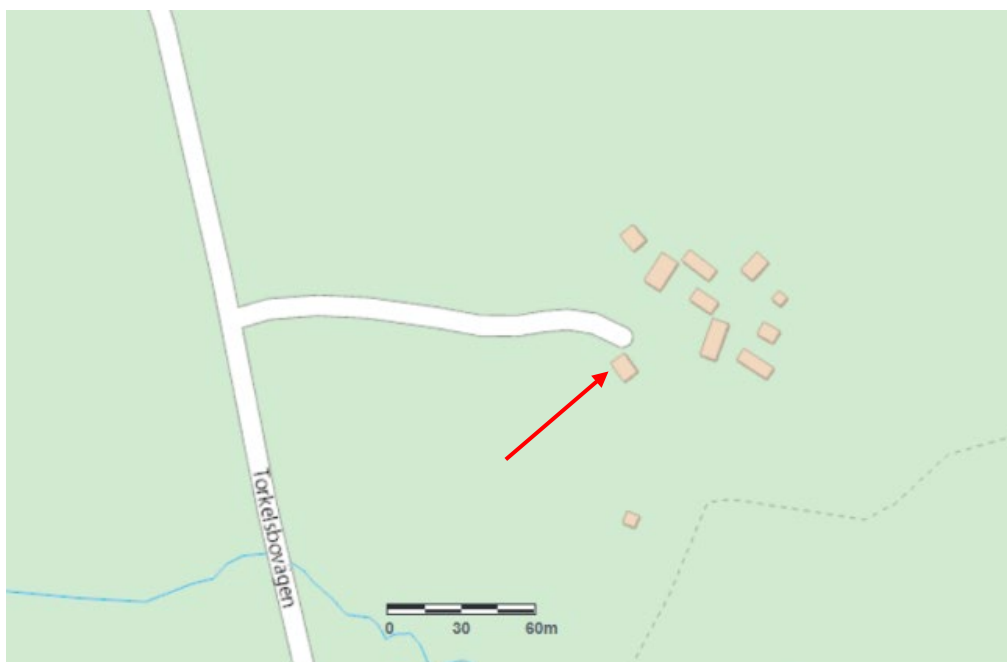
Antikvarisk slutbedömning

Renoveringen av trösklogen vid Erks-Lars på Torkelsbo fäbodvall har utförts på traditionellt sätt av Forsa Trähantverk och Johan Larsas Snickeri och Byggnadsvård med utvalt virke av god kvalitet. Vid slutbesiktningen 2024-11-15 beslöts att den plank som tillfälligt hade lagt upp närmast porten vid rampen ska tas bort när den inte används så att den inte skulle orsaka rötskador. Det beslöts även att rampen skulle få sätta sig över vintern. Vid slutbesiktningen godkände läns museet det utförda renoveringsarbetet och tillstyrkte utbetalning av beviljat byggnadsvårdsbidrag.

Karta

Figur 2. Utdrag ur Cx-kartan med Torkelsbo fäbodvall markerad med en pil.

Figur 3. Utdrag ur Cx-kartan över Torkelsbo fäbodvall med Ersk-Lars tröskloge (bus 13) markerad med en pil. OBS: De minsta byggnaderna på fäbodvallen är inte inritade på denna karta.

Lagskydd och kulturhistorisk status

Bebyggelsen på Torkelsbo fäbodvall där den nu aktuella fastigheten är belägen är skyddad som byggnadsminne enligt Kulturmiljölagens tredje kapitel.

Figur 4. Brita Frid från Tegeltjär på Torkelsbo fäbodvall. Trösklogen (hus 13) ses i bildens mitt mellan fäxet till vänster och vallstugan till höger i bild. Foto från nordöst: Leonard Strand omkring 1940. Foto i Ljusdalsbygdens museums bildarkiv (Neg. LS.254).

Historik

Ungefär åtta kilometer norr om Ljusdals centrum ligger Torkelsbo fäbodvall, en av två byggnadsminnesförklarade fäbodvallar i Ljusdals kommun. Arkeologiska undersökningar har visat att marken på platsen brukades redan under järnåldern. När den började nyttjas som fäbodvall är inte känt, men den finns namngiven på en 1640-talskarta. Möjligen kan den dock vid denna tid ha varit ett bodland, det vill säga ett mellanting mellan en hemgård och en fäbodvall, där marken vanligtvis nyttjades för odling.

Torkelsbo har genom historien hört samman med olika byar i Ljusdals socken, men vid 1800-talets mitt ägdes vallen av gårdar i Ångsäter, Ede och Tälle byar. Idag finns tre vallstugor och även tre uppsättningar ekonomibyggnader med fäx (ladugård) vedbodar, störs (kokhus) samt två logar och ett härbre, totalt 15 hus. Flertalet byggnader är timrade och har spåntak.

Den mittersta och den östra delen av fäbodvallen bär båda gårdsnamnet Ersk-Lars då de under en tid ägdes av samma gård. Den västra delen går under namnet Hans-Ers. Fram till 1946 brukades Torkelsbo som en traditionell fäbod, men den nyttjades även som bostäder för skogsarbetare fram till 1960-talet. Efter en genomgripande renovering på 1970-talet återupptogs fäboddriften 1983.

Då Torkelsbo är en av länets bäst bevarade fäbodvallar skyddades den som byggnadsminne 1997. Hela vallen ägs idag av en fastighetsägare. För ytterligare uppgifter om vallens historia hänvisas till Ann Renströms byggnadsminnes-

Figur 5. Torkelsbo fäbovall från sydväst med Ersk-Lars vallstuga, fäx och tröskloge (bus 13) till höger i bild. Foto: Daniel Olsson, 2024-06-28.

utredning *Törrelsbo* utgiven 1996 samt Katarina Lias och Robin Olssons rapport *Torkelsbovallen – ett skogsbete från järnåldern*, vilken utkom 2001.¹

Ett antal renoveringar av olika byggnader på vallen utfördes under perioden 1980-talet till 2012. Sedan den nuvarande fastighetsägaren förvärvade vallen 2018 har en större renoveringsinsats inletts. På vallen bedrivs sommartid djurhållning med köttjur.

Figur 6. Vallstugan vid Ersk-Lars (mittenvallen) från sydväst. Foto: Daniel Olsson, 2024-09-20.

¹ Renström, A. s.6ff

Ersk-Lars, mittenvallen

Bebyggelsen inom vallens mittersta del består av en vallstuga med parstugeplan med en jordkällare under, ett störs (kokhus), ett fåhus, en tröskloge (se nedan) och en lada. Samtliga dessa hus är timrade utom störsen som har regelstomme och alla byggnaderna har tak av takspån.

Figur 7. Trösklogen (hus 13) från väster innan renoveringen inleddes. Foto: Daniel Olsson, 2024-06-28.

Trösklogen

Detta hus är placerat på ett stenkummel en bit sydväst om mittenvallens övriga byggnader, i den svaga slutningen mot sydväst. Trösklogen, som vilar på grundstenar, är en stor timrad rektangulär byggnad som är försedd med sadeltak. Trösklogen är en traditionell parloge, en byggnadstyp som förekom redan under medeltiden. Byggnaden har en centralt placerad port med dubbla dörrblad mitt på den nordöstra fasaden och mitt emot den en stor lucka i den sydvästra fasaden.

Loggolvet går från långsidesvägg till långsidesvägg och skjuter på mitten även ut genom den sydvästra fasaden. Golvet har två kanter som gör att säden stannar kvar på tröskytan i mitten av byggnaden vid tröskning. Två bjälkar mellan långsidorna har hål som visar att där tidigare har suttit så kallade klivstockar. En av dessa ska ha funnits kvar ända fram till 1980-talet. Byggnadens takkonstruktion utgörs av sju takåsar, sparrar, trobrädor och ett spåntak med vindskivor, vattbrädor ochnockbrädor. Spåntaket som låg på byggnaden fram till renoveringen ska ha varit lagt 1974.

På fåbodvallar förekom normalt inte trösklogar, men på Torkelsbo finns två bevarade sådana – hus 3 och 13. Detta kan ses som belägg för att sädesodling har förekommit på denna fåbodvall.²

² Renström, A. s. 27

Figur 8. Trösklogen från söder innan renoveringen. Foto: Daniel Olsson, 2024-06-28.

Figur 9. Trösklogens golv innan renoveringen inleddes med ett uppbbyggt golvparti i byggnadens mitt. Foto från nordväst: Daniel Olsson, 2024-06-28.

Orsaker till åtgärder

Hösten 2018 utförde Läns museet Gävleborg och Gamla Trähus på uppdrag av fastighetsägaren en skadeinventering av samtliga byggnader inom fäbodvallen, vilken finns redovisad i en särskild skrivelse. I det följande beskrivs emellertid enbart de skador som har åtgärdats i samband med den nu utförda renoveringen.

Figur 10. Logen från öster innan renoveringen inleddes. Foto: Daniel Olsson, 2025-06-28.

Mark och grund

Trösklogen hade sjunkit ned och grundstenarna var i behov av översyn. Byggnaden saknade en ramp eller en trappa utanför ingången.

Timmer och trädelar

Flera av syllstockarna låg delvis direkt mot jorden, vilket hade lett till rötskador. Timmerstommen var därtill instabil och väggarna hade börjat kalva ut.

Byggnadens trägolv och golvåsen längst mot nordöst hade delvis rötskador. Portens båda dörrblad var delvis rötskadade, i behov av justering och saknade ett fungerande lås. Luckan behövde också justeras och hade flera hål.

Figur 11. Detalj av syllstock B1 och stock B2 i väggen mot sydöst innan renoveringen inleddes. Foto från söder: Daniel Olsson, 2024-06-28.

Figur 12. Takkonstruktionen från väster innan renoveringen inleddes med stora hål i spåntaket. Foto: Daniel Olsson, 2024-06-28.

Takkonstruktionen

Spåntaket hade under lång tid varit dåligt vilket hade lett till omfattande rötskador i takkonstruktionen, det vill säga spåntaket, trobrädorna och sparrarna. Även vindskivorna, vattbrädorna,nockbrädorna och några takfotsbrädor var rötskadade. Takåsarna var dock utan skador.

Ärendets fortsättning

Fastighetsägaren beställde en offert av timmerman Markus Ståhl, Forsa Trähantverk AB, Forsa och ansökte sedan om tillstånd och bidrag. Länsstyrelsen lämnade därefter tillstånd och byggnadsvårdsbidrag till dessa åtgärder 2024-04-10. I bidragsbeslutet hänvisade länsstyrelsen även till att den skadeinventering som Daniel Åkerman, Gamla Trähus i Färila AB, och Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg, utförde 2018 skulle följas.

Figur 13. Porten innan renoveringen. Foto från norr: Daniel Olsson, 2024-06-28.

Figur 14. Trösklogen från söder under renoveringen. Foto: Daniel Olsson, 2024-06-28.

Utförda åtgärder

Arbetet har utförts under sommaren och hösten 2024 med Forsa Trähantverk AB, Forsa, som huvudentreprenör under ledning av timmerman Markus Ståhl och med Johan Larsas Snickeri och Byggnadsvård, Färila, som underentreprenör.

Fastighetsägaren röjde ur trösklogen innan arbetet inleddes och högg i anslutning till fåbodvallen virke till timmer, en golvsås, sparrar och taktro till trösklogen. Handspäntade takspån av furu till båda byggnaderna togs fram av Per Olsson, Lång-Pelle, i Edsbyn. Övrigt virke till trösklogen har levererats av Johan Larsas Snickeri och Byggnadsvård, Färila. Allt virke som har använts har genomgående varit noga utvalt av god kvalitet. I beskrivningen nedan benämns byggnadens väggar A till D med ingången placerad på sida A. Timmervarven räknas nedifrån.

Mark och grund

Timmerstommen har lyfts cirka 5 centimeter. Grundstenarna har justerats och efter behov kompletterats med ytterligare naturstenar där sådana saknades. Även upplagen för golvsåarna har justerats. Fastighetsägaren har sänkt marknivån nordöst om byggnaden. Under hösten 2024 uppförde fastighetsägaren en kort inkörsramp bestående av jord och kallmurad natursten på tre sidor utanför porten. Vid slutbesiktningen 2024-11-15 beslöts att denna skulle få sätta sig över vintern samt att den bräda som tillfälligt hade lagts utanför porten ska plockas undan när den inte används för att inte leda till röttskador på sylstocken.

Figur 15. Markus Ståhl vid den västra knuten. Foto: Daniel Olsson, 2024-09-20.

*Figur 16. Detalj av stock B2 från söder efter byte av timmer och skarvning med bladskarv.
Foto: Daniel Olsson, 2025-09-20.*

Timmer och trädelar

De rötskadade stockarna plockades bort och nya stockar av furu har satts in enligt följande:

- A1 Nytillverkning av stock, 8,5 meter lång.
 - A2 Nytillverkning av stock, 8,5 meter lång.
 - B1 Nytillverkning av stock, 7,1 meter lång.
 - B2 Nytillverkning av del av stock, 3,2 meter lång. Skarvning med bladskarv.
 - C1 Nytillverkning av stock, 8,5 meter lång med avlång fördjupning för utskjutande golv.
 - D1 Nytillverkning av stock, 7,1 meter lång.
- Löst sittande knutskallar har satts tillbaka på sina platser.

Figur 17. Vägg B samt den sydöstra delen av vägg A efter timmerbyte. Foto: Daniel Olsson, 2024-11-15.

Figur 18. Logens interiör från nordöst under renoveringen med de fyra nya vertikala följarna uppsatta på insidan av vägg C. Foto: Daniel Olsson, 2024-10-25.

Inuti byggnaden har 12 invändiga vertikala följare monterats – två långa på vardera gavelväggen och fyra motsvarande vägghöjden på respektive långsidesvägg. Följarna har dragits ihop med timmerväggarna med gängstänger med linoljebrända järnbrickor på timrets utsida. För att kunna montera vertikala följare vid de båda gavelväggarna behövde de bjälkar som satt parallellt med gavelväggarna på cirka 2,5 meters höjd flyttas cirka en decimeter närmare byggnadens mitt. I samband med detta har även bjälkarnas upplag flyttats motsvarande längd in mot byggnadens mitt.

Figur 19. Byggnadens interiör från nordväst med nya horisontella följare. På bilden syns även de två mittersta bjälkarna mellan långsidesväggarna och de urtag för klivstockar som bjälkarna är försedda med. Foto: Daniel Olsson, 2024-11-15.

Figur 20. Trösklogens interiör från nordöst efter återläggning av golvet. Notera de båda uppskjutande kanterna i golvet som avgränsar tröskytan i mitten. Foto: Daniel Olsson, 2024-11-15.

Den rötskadade golvåsen ersattes av en ny av 8,5 meters längd. Den mittersta golvåsen, som tidigare låg löst har tappats i gavelväggarna. Golvet har kompletterats med tre nytillverkade golvbrädor, nämligen en bräda längs den sydöstra väggen och två breda brädor nordväst om den uppskjutande kanten. Golvet är som tidigare upplagt på en fals mot ytterväggarna då syllstockarna är bredare än övriga stockar. Se mer om golvet under rubrik *Återstående väsentliga skador* nedan.

Luckan har justerats och lagats i på två ställen samt vid kanten med friskt virke samt kompletterats med en invändig horisontell tvärslå med avfasad kant. Luckan har spikats i tvärslån och modernare spik har tagits bort.

Portens båda dörrblad har renoverats. Det högra dörrbladet har försetts med ett nytt inre sidostycke, en ny panelbräda, två nya tvärsålar utvändigt samt en ny avfasad möteslist. Stocklåset har lagats och låset har försetts med en nytillverkad nyckel så att porten åter går att stänga ordentligt. Det vänstra dörrbladet har försetts med ett nytt sidostycke och en ny nedre tvärslå. Spikar och haspar har återanvänts. Övre falsen ovanför porten har nytillverkats som ersättning i stället för en modern överliggerare.

Figur 21. Detalj av portens högra dörrblad. Foto från norr: Daniel Olsson, 2025-11-15.

Figur 22. Detalj av portens vänstra dörrblad. Foto från norr: Daniel Olsson, 2025-11-15.

Figur 23. Detalj av takkonstruktionen efter omläggning. Foto: Daniel Olsson, 2024-11-15.

Takkonstruktionen

Det skadade spåntaket revs bort. Trobrädorna och taksparrarna plockades av och de delar som kunde återanvändas sparades. Takåsarna behövdes inte bytas ut.

Takkonstruktionen återuppbyggdes därefter med återanvändande av hela sparrar i kombination med nytillverkade sparrar med de äldre som förlaga. Mot sydväst byttes tre sparrar ut och mot nordöst samtliga. En taktass har lagats. På motsvarande sätt återanvändes hela trobrädor tillsammans med nytillverkade, men merparten behövde bytas ut. Ett nytt tak av handspäntade furuspån spikades sedan i trelagerstäckning med spån av 54 centimeters längd. Totalt användes cirka 10 000 spån. Tre buntar takspån har sparats på vallen för framtida behov.

Figur 24. Detalj av spåntaket på takfallet mot nordöst efter omläggning samt montage av vattbrädor ochnockbrädor. Foto: Daniel Olsson, 2024-11-15.

Figur 25. Trösklogen från öster vid slutbesiktningen. Foto: Daniel Olsson, 2024-11-15.

Taket försågs med nya takfotsbrädor, enkla vindskivor, vattbrädor ochnockbrädor, samtliga av furu. Taket har inte behandlats utan får gråna naturligt. En hängränna av kärnfura har satts upp med nya fästen längs byggnadens nordöstra sida. Rännan, som sträcker sig från porten till trösklogens norra knut skjuter ut en bit mot nordväst.

Avvikelser från beslut

Arbetet har följt länsstyrelsens tillståndsbeslut och några avvikelser har således inte behövt göras.

Figur 26. Trösklogen från väster vid slutbesiktningen. Foto: Daniel Olsson, 2024-11-15.

Återstående väsentliga skador

När renoveringen planerades var trösklogens golv delvis överbyggt med modernare byggmaterial samt täckt av mängder av föremål som fanns kvar från den föregående ägarens tid. Detta medförde att trägolvet skick inte kunde bedömas. Det visade sig dock att ett antal golvbrädor var i relativt dåligt skick och golvbrädorna är av olika utförande där mittdelen är äldst. De stockar som har spår från tröskningstiden bör i största möjliga utsträckning bevaras, men delar som är skadade måste givetvis åtgärdas så att byggnaden kan användas.

Två av bjälkarna som sträcker sig från långsida till långsida på cirka 2,5 meters höjd visade sig också vara svårt rötskadade. Eftersom båda dessa åsar har spår efter de klivstockar som byggnaden enligt uppgift tidigare har haft, bör de skarvas och inte bytas ut. Enligt Markus Ståhl behöver 1–1,5 meter av bjälkarna bytas ut mot friskt virke. Kvarvarande lokala rötskador finns i timret på totalt tre ställen i anslutning till dessa platser i vägg A och vägg C.

Fastighetsägaren har för avsikt att renovera golvet, de två skadade bjälkarna samt de kvarvarande rötskadorna i vägg A respektive vägg C under 2025.

Antikvariska ställningstaganden

Ursprungligen har bottenvarvet varit ihopsatt med enkelknutar, men för att få ökad stabilitet i det nya syllvarvet har knutarna timrats med en extra klack, annars hade knuten riskerat bli för skör och på sikt kunnat glida isär.

Inledningsvis i projektet var det meningen att stock C2 kanske skulle kunna behållas i sin helhet, men vid närmare genomgång bedömdes att den var för skadad och den lagades därför i med friskt virke.

Mot sydväst återskapades öppningen i syllstocken där loggolvet i mitten av byggnaden skjuter ut genom fasaden. I syllstocken mot nordöst återskapades emellertid inte en motsvarande öppning då samtliga golvbrädor var avruttnade i den yttersta delen som tidigare skjutit ut genom väggen.

Figur 27. Detalj av öppningen i syllstocken i vägg C där loggolvet mittparti skjuter ut innan renoveringen. Jämför med figur 28. Foto från väster: Daniel Olsson, 2024-06-28.

Figur 28. Detalj av öppningen i syllstocken i vägg C där loggolvet mittparti skjuter ut efter renoveringen. Jämför med figur 27. Foto från söder: Daniel Olsson, 2024-11-15.

Undernockbrädorna sattes en plåt för att skyddanockåsen mot framtida röt-skador. Denna plåt syns inte vare sig utifrån eller inifrån byggnaden.

Övriga antikvariska iakttagelser

Timret i trösklogen är av gran. Trägolvet i trösklogen har någon gång kapats på mitten. Detta gör dock att det är svårare att återanvända delar av golvplankorna vid en kommande omläggning.

I trösklogens hammarband finns spår efter ett äldre tak, det vill säga troligen ett nävertak med täckning av takved.

Inuti trösklogen påträffades under renoveringen inristningen C. J. Holt 1884.

Figur 29. Trösklogen från söder vid slutbesiktningen. Foto: Daniel Olsson, 2024-11-15.

Källor

Tryckta källor

Lias, Katarina och Olsson, Robin. 2001. *Torkelsbovallen – ett skogsbete från järnåldern*. Rapport 2001:10. Läns museet Gävleborg. Gävle.

Renström, Ann. 1996. *Törselsbo Byggnadsminnesutredning*. Länsstyrelsen Gävleborg, Gävle.

Otryckta källor

Olsson, Daniel. 2018. *Torkelsbo fäbodvall. Skadeinventering med åtgärdsförslag för vallens byggnader*. Läns museet Gävleborg, Gävle.

Arkiv

Ljusdalsbygdens museum, bildarkiv.

Läns museet Gävleborg, ärendearkiv: Ljusdals kommun, Ljusdals socken, Torkelsbo fäbodvall.

Muntliga källor

Gunnarsson, Erik. Fastighetsägare. Muntliga uppgifter under renoveringen.

Ståhl, Markus. Timmerman. Forsa Trähantverk AB. Muntliga uppgifter under och efter renoveringen.

LänsMuseet Gävleborg, Södra Strandgatan 20, 802 50 Gävle. lansmuseetgavleborg.se